

Tannhelsetjenestens
kompetansesenter
Sør

ÅRSRAPPORT

2015

Innhold

1. Målsetting.....	4
2. Historikk.....	4
3. Lokalisering.....	4
4. Organisering	4
5. Bemanning.....	6
6. HMS	7
7. Spesialistbehandling.....	7
7.1 Henvisninger av pasienter til TKS	7
7.2 Hospitering.	8
7.3 TOO- prosjektet	8
8. Fagutvikling.....	9
8.1. Prosjekter/Arbeidsgrupper.....	9
8.2 Kurs/seminar i regi av TKS eller hvor TKS har bidratt.	9
8.2.1 Ekstern faglig aktivitet	9
Tabellen viser eksterne foredrag/kurs som tilsatte ved TKS har gjennomført i 2015.....	9
8.3. Profilering av TKS.....	10
8.4 Intern kompetanseheving og etterutdanning.....	11
8.5 Fagmøter TKS.....	11
9. Spesialistutdanning	12
10. Forskning / forskningsenhet.....	12
10.1 Forskningskoordinator	12
10.2 Øvrige forskere	12
10.3 Publiseringer.....	12
10.4 Forskningsprosjekter som pågår	13
• "Tanhelsetilbudet til brukere av hjemmebaserte omsorgstjenester med rettigheter etter tannhelsesloven i region Sør. Kartleggingen av dagens praksis med fokus på informasjonsflyt og samhandling". Prosjekteier: TKS. Resultater under bearbeidelse.	13
• "Tanhelsestatus hos brukere av hjemmebaserte omsorgstjenester. Pilotstudie i Aust-Agder fylkeskommune.....	13
• "Tanlegeundersøkelser av barn utsatt for vold og seksuelle overgrep - implementering og kvalitetssikring av utarbeidet kunnskapsbasert protokoll med mål om etablering av en nasjonal	

prosedyre”	13
• ”Tannpleierens rolle i forebygging og behandling av sprøyteskrek”.	13
10.5 Planlagte prosjekter	13
11. Økonomi	14
11.1 Selskapets egne midler	14
11.2 Oversikt disposisjonsfond og premieavvik	15
11.3 Investeringer.	15
11.4 Tildelte statelige midler	15
12. Oppsummering og videre planer	16

1. Målsetting

Målsetting for etablering av odontologiske kompetansesentre defineres i Stortingsmelding nr. 35 2006/2007

”De regionale kompetansesentre vil få viktige funksjoner i den utøvende tannhelsetjenesten. Dette gjelder både rolle som utøvere av spesialiserte tjenester, og som organisatoriske enheter i desentralisert spesialistutdanning av tannleger.

I tillegg vil de ha viktige oppgaver innen forskning og fagutvikling ute i tjenestene”

TkS sin målsetting er å leve opp til dette mandatet.

2. Historikk

2003-2004: Opprettelsen av et odontologisk kompetansesenter i Helseregion Sør utredes, og vedtas etablert.

2005: HOD vedtar at den geografiske plassering av senteret blir Arendal. Bjørn Oustad tilsettes som prosjektleder, og det inngås Intensjonsavtale mellom HOD og Aust-Agder fylkeskommune.

2009: Senteret etableres som et IKS, klinikken åpnes offisielt i mai.

3. Lokalisering

TkS har besøksadresse: Sykehusveien 1, Arendal.

Det er inngått leieavtale med Sørlandet sykehus (SSHF) om leie av 830 m² på sykehuset i Arendal.

Senteret har åtte behandlingsrom og åtte kontorer.

TkS leier ut deler av sine lokaler til Tannhelsetjenesten i Aust-Agder fylkeskommunes spesialtjenester, samt HELFO som har virksomhet med rådgivende tannlege på senteret.

4. Organisering

Selskapet er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) og eies av fylkeskommunene Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder.

Styret i TkS har i første del av 2015 hatt følgende sammensetning:

Styreleder:	Berit Binde	Buskerud	(vara: Marianne Moi)
Nestleder:	Ebba Laabakk	Aust-Agder	(vara: Jan Ask)

Medlem:	Jostein Eikeland	Vestfold	(vara: Tone Fürst)
Medlem:	Turid Kristoffersen	Telemark	(vara: Tore Lervik)
Medlem:	Asbjørn Dalsmo	Vest-Agder	(vara: Terje Andersen)
Ansattrepr:	Caroline Hol	TkS	(vara: Ewa Hovden)

I andre del av 2015 har styret hatt denne sammensetning:

Styreleder:	Jostein W. Eikeland	Vestfold	(vara: Tone Furst)
Nestleder:	Ebba Laabakk	Aust-Agder	(vara: Jan Kåre Ask)
Medlem:	Marianne Moi	Buskerud	(vara: Berit Binde)
Medlem:	Turid Kristoffersen	Telemark	(vara: Tore Lervik)
Medlem:	Per Lüdemann	Vest-Agder	(vara: Terje Andersen)
Ansattrepr:	Mette Hofstad	TkS	(vara: Ewa Szyszko Hovden)

Representantskapet i TKS har hatt følgende sammensetning frem til 20.11.15:

Leder:	Hans Hilding Hønsvall	Vestfold	(vara: Ellen Eriksen)
Nestleder	Bjørn Horgen Ellingsen	Buskerud	(vara: Solfrid Kvam Hole)
Medlem	Arild Eielsen	Aust-Agder	(vara: John G. Bergh)
Medlem	Terje Damman	Vest-Agder	(vara: Thore Westermoen)
Medlem	Anne Kristine Grøtting	Telemark	(vara: Borgar Flaaten)

I siste del av 2015 har representantskapet hatt denne sammensetning:

Leder:	velges 19.05.16.		
Nestleder	Bjørn Horgen Ellingsen	Buskerud	(vara: Gunn-Kari Bakke)
Medlem	Arild Eielsen	Aust-Agder	(vara: John G. Bergh)
Medlem	Terje Damman	Vest-Agder	(vara: Tore Askildsen)
Medlem	Thorhild Jensen	Telemark	(vara: Tore Lervik)
Medlem	Ellen Eriksen	Vestfold	(vara: Erik Holmelin)

Det har vært gjennomført 5 styremøter og 2 representantskapsmøter i 2015.

5. Bemanning

Tabellen nedenfor viser en samlet oversikt over personell tilknyttet TKS pr 31.12.2015.

Stilling	Navn	Stillingsstørrelse
Daglig leder	Jan Ingve Helvig	100 %
Ass./Klinikkleder	Anne Birgit Vintermyr	100 %
Kjeve og ansikts radiolog	Caroline Hol	80 %
Sekretær	Janne Agersborg	100 %
Resepsjonist/merk.sekretær	Lise- Marit Edvardsen	80 %
Tannhelsesekretær	Mari Stenvik Killingrød	100 %
Fysiker	Gerald Torgersen	Timeb.
Kjeveortoped	Neel de Vos Riis	80 %
Kjeveortoped	Els-Marie Andersson	40 %
Kjeveortoped (vikar)	Nils Kristian Kirkedam	10 %
Tannhelsesekretær	Renate Larsen	20 %
Tannhelsesekretær	Renate Johansen	50 %
Tannpleier	Cecilia Berndtsdotter	100 %
Tannhelsesekretær	Kristina Møretrø	90 %
Periodontist	Mette Hofstad	30 %
Protetiker	Marianne Vangsnes	100 %
Endodontist	Christine W. Bergman	20 %
Forskningskoordinator	Ewa Hovden	100 %
Tannlege (TOO)	Astrid Trelidal	20 %
Psykolog spesialist	Therese W. Fredriksen	100 %
Forsker	Tiril Willumsen	20 %
Forsker	Anne Skaare	20 %
Tannlege under spesialistutdanning pedodonti	Christine Baumgartner	100 %
Tannlege, klinisk odontologi	Eivind Bodal	20 %
		14,80 %

Årsverk totalt: 14,8

I tillegg lønnet TKS gjennom TOO prosjektet ansatte i den offentlige tannhelsetjenesten i det tilrettelagte behandlingstilbudet til personer som har vært utsatt for tortur, overgrep eller som har odontofobi. (7.3)

Endringer i personalressurser i løpet av året:

Assisterende leder Anne Birgit Vintermyr var konstituert i stillingen som daglig leder frem til 01.05. Jan Ingve Helvig overtok som daglig leder fra denne dato.

To forskere fra Universitetet i Oslo (professor Tiril Willumsen og professor Anne Skaare), samt en kjeveortoped med dobbeltkompetanse (1.amanuensis Maud Els-Marie Andersson) ble ansatt i deltidsstillinger første halvdel av 2015.

Det samme gjelder Christine Westlie Bergman, tannlegespesialist i endodonti (rotbehandling) og psykologspesialist Therese V. Fredriksen, sistnevnte i full stilling knyttet til TOO.

Fra 1. september tiltrådte Marianne Brøndum Vangsnes i full stilling som tannlegespesialist (oral protetikk) ved TKS. Spesialist i samme fagfelt, Per Kristian Lundvall, sa opp sin deltidsstilling.

Spesialistkandidat Andreas Riis sa opp sin avtale med TKS om bindingstid som spesialist i endodonti ved senteret fra januar 2017. Han valgte å slutte og tilbakebetalte mottatt lønn i studieperioden.

Tannhelsesekretærene Mari Stenvik Killingrød og Kristina Møretrø ble fast ansatt. Renate Johansen tiltrådte en midlertidig stilling.

6. HMS

TkS har avtale med Agder Arbeidsmiljø om bistand i HMS oppgaver. Det er tidligere utformet en egen HMS håndbok ved TKS.

Janne Agersborg er verneombud ved senteret, og er med i møter i arbeidsmiljøutvalget ved sykehuset. Det har i løpet av året vært gjennomført medarbeidersamtaler.

7. Spesialistbehandling

7.1 Henvisninger av pasienter til TKS

Spesialitet	Henvisninger 2014	Henvisninger 2015	Endringer
Kjeve- og ansiktsradiologi	463	544	81
Kjeveortopedi	10	22*	12
Periodonti	36	31	-5
Oral protetikk	18	29**	11
TOO i fylker	63	212	149
SUM	590	843	253

*I praksis inntaksstopp, ** de fire siste månedene

Antall henvisninger til kjeve og ansiktsradiolog er økende for hvert år. Det mottas henvisninger fra hele regionen og fra Tannhelsetjenestens kompetansesenter i Nord Norge via teleradiologisk samarbeidsavtale mellom TKS og TkNN. 211 av henvisningene kom fra TkNN i 2015.

Spesialist i protetikk begynte høsten 2015.

På grunn av bemanningssituasjonen innen kjeveortopedi, med mange påbegynte pasienter og redusert bemanning, har TKS ikke kunnet ta imot nye pasienter i 2015, med unntak av noen få tverrfaglige kasus.

For å oppnå en økende henvisning til senteret er det viktig å bygge opp et robust faglig miljø, med stabil bemanning, der alle fagspesialiteter er representert. I tillegg er TKS avhengig av henvisninger fra de nærmeste eierfylkene.

7.2 Hospitering.

Innenfor fagfeltet protetikk, har åtte tannleger hospitert ved TKS i løpet av høsten 2015. En privatpraktiserende og syv fra DOT Aust-Agder. Det fleste har fått veiledning på behandling/behandlingsplanlegging av egne pasienter.

Tannlegestudenter fra Universitetene i Oslo og Bergen som har praksisperioder i DOT Aust-Agder hospiterer også en dag på TKS i løpet av praksisperioden.

7.3 TOO- prosjektet

TOO prosjektet er et nasjonalt prosjekt med tilrettelagt tannhelsetilbud til personer som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller har odontofobi (tannlegeskrekk).

Det skal etableres desentraliserte behandlerteam i regi av den offentlige tannhelsetjenesten i alle fylkeskommunene i landet. Teamene består av tannhelsepersonell og psykolog.

TKS skal ha en sentral faglig rolle i dette prosjektet og skal sørge for fagutvikling og faglig oppfølging av teamene.

Det er aktive team i alle fylkeskommunene med unntak av Telemark der det ikke har lyktes å rekruttere psykolog.

TOO-team i region per 31.12.2015

Yrkesgruppe:	Navn:	Klinikk/fylkeskommunene	Stillingsstørrelse
Tannhelsesekretær	Sølvi Hagen	Hokksund / Buskerud fk.	40 %
Tannlege	Hanne Østby Rike	Hokksund / Buskerud fk.	40 %
Psykologspesialist	Gry Stafseth	Hokksund / Buskerud fk.	40 %
Tannhelsesekretær	Marthe Olsen	Haugar / Vestfold fk.	30 %
Tannlege	Vibeke Kranstad	Haugar / Vestfold fk /TKS	30 % / 30 %*
Psykologspesialist	Therese Fredriksen	Haugar /Vestfold fk./TKS	30 % / 70 %**
Tannhelsesekretær	Kirsten Lofthus	Porsgrunn/Telemark fk.	20 %

Tannlege	Marit Nuland	Porsgrunn/Telemark fk.	20 %
Tannhelsesekretær	Monica Olsen	Vågsbygd /Vest-Agder fk	20 %
Tannlege	Alexandra Indridadottir	Vågsbygd /Vest-Agder fk	20 %
Psykologspesialist	Kristen Grødal	Vågsbygd /Vest-Agder fk	Ca. 10 % (timebasert)
Tannhelsesekretær	Mari Killingrød	TkS/Aust-Agder	20 %
Tannlege	Astrid Tredal	TkS/Aust-Agder	20 %

*Prosjektoppdrag TkS, **bidrag som psykolog Vestfold fylkeskommune

8. Fagutvikling

8.1. Prosjekter/Arbeidsgrupper

TkS har i 2015 vært involvert i følgende prosjekter/arbeidsgrupper:

- Kompetansesentrenes nasjonale nettverksgruppe.
- Forskningsnettverk for forskningskoordinatorene ved samtlige kompetansesentre
- Nasjonal koordineringskomité for dobbeltutdanning i odontologi
- Utvikling av e-basert strålevernkurs (deltagende i referansegruppe NTF – kurs)
- Styringsgruppen for det nasjonale TOO-prosjektet
- Faggruppe og forskningsgruppe for det nasjonale TOO – prosjektet

8.2 Kurs/seminar i regi av TkS eller hvor TkS har bidratt.

Kompetanseheving/etterutdanning av tannhelsepersonell er en viktig oppgave for kompetansesenteret.

8.2.1 Ekstern faglig aktivitet

Tabellen viser eksterne foredrag/kurs som tilsatte ved TkS har gjennomført i 2015.

Fagområde/Tema	Forum	Tid/Sted	Hvem
Radiologi	OPG -kurs	27.04/Arendal	Caroline Hol
Radiologi	Presentasjon av forskningsresultater	26.08/Santiago	Caroline Hol
Radiologi	Fagdag DOT Sør-Trøndelag	21.10/Røros	Caroline Hol
Periodonti	Kasuistikk/Vest-Agder tannlegeforening	17.09/Kristiansand	Mette Hofstad
Protetikk	Kasuistikk/Vest-Agder tannlegeforening	17.09/Kristiansand	Marianne Vangsnes
Rus	Fagmøte DOT Vest-Agder	10.09/Lyngdal	Jan Ingve Helvig
Protetikk	Kurs DOT Aust-Agder	18.12/Risør	Marianne Vangsnes
Kjeveortopedi	Presentasjon av forskningsresultater /European Orthodontic Society	17.06/Venezia	Neel de Vos Riis
Atferdsfag, (hvordan møte pasienter med ulike psykiske diagnoser i en tannbehandlingssituasjon)	Fagdag DOT Aust-Agder	24.03	Therese Fredriksen
Klinisk kommunikasjon	Fagdag DOT Vestfold	03.11	Therese Fredriksen
Pasienter med torturerfaring	Norsk Tannvern- seminar	11.03/Oslo	Therese Fredriksen og Vibeke Kranstad
Odontofobi	THS utdanning Kvadraturen vgs.	08.05/TKS	Astrid Trelidal
Forskning	Klinikkledermøte DOT - Telemark	10.09	Ewa Hovden
Forskning	Risør /Hjemmetjenesten	26.03	Ewa Hovden
Forskning	Skien, /Fylkeslegemøte	09.04	Ewa Hovden

8.3. Profilering av TKS

TkS har hjemmesiden: www.tksor.no. Hjemmesida har i løpet av året blitt oppgradert og mer brukervennlig. Det har også blitt sendt ut nyhetsbrev med link til hjemmesida.

TkS hadde sammen med de andre kompetansesentrene en felles stand på Tannlegeforeningens landsmøte i oktober. Flere ansatte bidro med å stå på stand for å profilere TKS.

TkS ble også presentert ved følgende anledninger:

DOT Vest-Agder	10.09/Lyngdal	Marianne Vangsnes/ Jan Ingve Helvig
Tannlegeforeningen Vest-Agder	17.09/Kr.sand	Marianne Vangsnes/Mette Hofstad/ Jan Ingve Helvig
Tannhelsesekretæruddanningen Vest-Agder	08.05/TkS	Astrid Tredal/Anne B. Vintermyr

8.4 Intern kompetanseheving og etterutdanning

Det er en målsetning for TKS at ansatte innen alle profesjonsgruppene skal utnytte og utvikle sin kompetanse gjennom planlagt satsing på kompetansebygging og personlig utvikling.

Tabellen viser antall dager intern/ekstern kursvirksomhet for ansatte ved TKS i 2015.

Stilling	Antall dager kurs/kompetanseheving/hospitering
Tannlegespesialister	35
Tannhelsesekretær	11
Forskning	5
TOO prosjektet	52
Administrativt personell	22*
Totalt	125

*inkl. lederutdanning (daglig leder) i regi av Helsedirektoratet

I tillegg til dette kommer deltakelser på møter der ansatte ved TKS er involvert i egne forskningsprosjekter eller andre prosjekter og ulike arbeidsgrupper (8.1)

8.5 Fagmøter TKS

De regelmessige fagmøtene på onsdager er en viktig del av TKS sitt arbeid med fagutvikling.

Møtene legges vekselvis opp med kasespresentasjoner og faglige foredrag, enten med egne ansatte eller med eksterne foredragsholdere. Det er meningen å bygge stedvis kompetanse ved slike tiltak.

TKS arrangerer også en gang per semester en halvdagssamling med kasesgjennomganger for tannlegespesialister i regionen.

9. Spesialistutdanning

Spesialistkandidat Andreas Riis påbegynte en treårig spesialistutdanning i endodonti høsten 2013. Han sa opp sin avtale med TKS fra 30.09.15.

Spesialistkandidat Christina Baumgartner påbegynte sin treårige spesialistutdanning i pedodonti høsten 2013 ved Universitetet i Oslo. Undervisningen gjennomføres i sin helhet der. Lønn til kandidaten er finansiert av statlige midler.

10. Forskning / forskningsenhet

10.1 Forskningskoordinator

I 2015 er forskningskoordinator tilbake i 100 % stilling. Denne har støttet enkelte og deltatt i andre prosjekter etter behov.

.

10.2 Øvrige forskere

To professorer fra UiO (Willumsen og Skaare) med deltidsstillinger ved TKS har begge vært aktive i hver sin 20 % stilling og bidratt til nye forskningsprosjekt samt protokoll til mulig doktorgradsstudie ved TKS. Radiologen ved TKS har bidratt til publisering av nok en vitenskapelig artikkel. I tillegg har psykologspesialist og tannlege ved ledende TOO team forberedt eget forskningsprosjekt. To klinikere, periodontist Mette Hofstad og tannpleier Cecilia Berndtsdotter, har vært aktive med gjennomføring av pilotprosjekt rettet mot eldre med hjemmebaserte omsorgstjenester. Frem til medio 2015 arbeidet protetiker Per Kristian Lundvall og tannlege med videreutdanning i klinisk odontologi, Eivind Bodal, med en forskningsprotokoll i samarbeid med ØNH Sørlandet Sykehus Arendal. Dette samarbeidet ble dessverre stoppet av samarbeidspartner.

10.3 Publiseringer

Vitenskapelige publikasjoner:

Artikkel: Comparison of Swedish and Norwegian use of Cone-Beam Computed Tomography: a questionnaire study. JE Strindberg, **C Hol**, G Torgersen, A Møystad, M Nilsson, K Näsström, K Hellén-Halme. J Oral Maxillofac Res 2015;6(4):e1.

10.4 Forskningsprosjekter som pågår

- **"Tannhelsetilbudet til brukere av hjemmebaserte omsorgstjenester med rettigheter etter tannhelseloven i region Sør. Kartleggingen av dagens praksis med fokus på informasjonsflyt og samhandling".**
Prosjekteier: TKS. Resultater under bearbeidelse.
- **"Tannhelsestatus hos brukere av hjemmebaserte omsorgstjenester. Pilotstudie i Aust-Agder fylkeskommune**
Prosjekteier: TKS
- **"Tannlegeundersøkelser av barn utsatt for vold og seksuelle overgrep - implementering og kvalitetssikring av utarbeidet kunnskapsbasert protokoll med mål om etablering av en nasjonal prosedyre".**
Prosjekteier: Barnehuset Kristiansand. Resultater under bearbeidelse.
- **"Tannpleierens rolle i forebygging og behandling av sprøyteskrek".**
Prosjektleder: UiB

10.5 Planlagte prosjekter

I løpet av 2015 har flere samarbeid blitt opprettet, et er blitt brutt og flere prosjekter er under planlegging. Alle de planlagte prosjekter skal ha oppstart i 2016.

- **"Tannhelse sett fra perspektivet til mennesker som har vært utsatt for seksuelle overgrep i oppveksten".**
Prosjekteier: TKS
- **"Tannleger og tannpleieres kunnskap om orofacial granulomatose (OFG)".**
Prosjekteier: TKS
- **"Behandling av tannbehandlingsangst i privat tannlegepraksis/ansvarsfordeling med TOO-team".**
Prosjekteier: TKS

- **”Sjögrens syndrom i region Sør: Kvalitetssikringsstudie relatert til kliniske rutiner og diagnostikk av munntørrhet generelt og Sjögrens syndrom spesielt med langsiktig mål om å opprette en Sjögren kohort i region Sør”.**
Prosjekteier: TKS
- **”Kvalitetsutvikling i tannhelsetjenesten og allmennpraksis gjennom forskningsnettverk”.**
Pilotstudie: TKS Vest, UiB, UiO og TKS
- **”Ungdom og syreskadde tenner – et forebyggende tannhelseprosjekt i Vest-Agder”.**
Prosjekteier: DOT Vest-Agder

11. Økonomi

For å skille mellom de kostnader som TKS skal dekke selv og de kostnadene som staten skal dekke helt eller delvis, føres regnskapet med en inndeling på 3 ansvar.

A1001: Egenfinansiert drift

A1002: 60/40 fordeling mellom stat og TKS

A110: Desentralisert utdanning og forskning (dekkes 100 % av staten).

11.1 Selskapets egne midler

Følgende tabell viser en oversikt over resultat pr. ansvar for den delen av driften som omhandler TKS sine egne midler.

Ansvar	Mindreforbruk
1001 - Egenfinansiert drift 100 %	875 647
1002 - Egenfinansiert drift 40 %	-257 107
Totalt:	618 540

Som det fremgår av tabellen har TKS i 2015 et samlet mindreforbruk av egne midler på kroner 618 540. Det foreslås at årets mindreforbruk avsettes til disposisjonsfond i 2016.

11.2 Oversikt disposisjonsfond og premieavvik

Tabellen under viser bevegelsene på disposisjonsfondet i 2015.

Saldo per 1.1.2015	4 481 693
Mindreforbruk 2014	996 453
Premieavvik 2014	365 509
Premieavvik 2015	77 304
Bruk av disposisjonsfond 2015	-3 000 000*
Fond per 31.12.15	2 920 959

* innfrielse av lån i Nordea på nær 1.6 millioner kroner inngår.

11.3 Investeringer.

Det ble i 2015 gjort to større investeringer i forhold til medisinsk utstyr. En 3D skanner (digitale avtrykk) som var planlagt innkjøpt i 2014, samt en OPG (panoramarøntgen). Til sammen med en kostnad på 700 000 kroner, der 40 % ble finansiert av TKS. Egenkapitalinnskudd KLP; kr. 17 610

11.4 Tildelte statelige midler.

TkS fikk i 2015 tildelt kroner 11 449 050 i statelige midler til drift, forskning og fagutvikling samt kroner 5 000 000,- til TOO prosjektet.

Ansvar	Mindreforbruk
1002 Statelig finansiert 60 %	0
110 Forskning/fagutvikling	-2 320 782
110 TOO	-1 672 662
Til sammen	-3 993 444

Det er flere årsaker til mindreforbruket på Ansvar 110, blant annet:

- Spesialistkandidat i endodonti sa opp avtalen sin med TKS i løpet av 2015. Lønnsmidler og studieavgift ble refundert og utgjorde nær 1 000 000 kroner.
- Amalgamprosjekt der TKS søker midler på vegne av UNI-helse Bergen har et mindreforbruk på nær 300 000 kroner.
- TKS søker midler på vegne av alle kompetansesentrene for å ha tilgang på elektronisk faglitteratur. Mindreforbruket her var på nesten 330 000 kroner.
- Planlagt forskningsprosjekt sammen med ØNH- avdelingen ved Sørlandet Sykehus angående "snorkeskinner" versus CPAP behandling kom ikke i gang.

Mindreforbruket på TOO-prosjektet skyldes mindre aktivitet enn planlagt. En fylkeskommune i regionen lyktes ikke å rekruttere psykolog til sitt TOO team i løpet av 2015 mens andre team kom først i gang i løpet av året.

12. Oppsummering og videre planer

I tiden frem mot 2021 er det viktig at TKS bemannes med nødvendig kompetanse og kapasitet, og befester sitt samfunnsoppdrag. I 2015 ble forskningsenheten styrket med to professorer fra UiO. Samtidig ble en avtale om forskning og utdanning etablert. Helse- og omsorgsdepartementets planlagte forskningsstrategi for tannhelsefeltet vil sammen med HelseOmsorg21-strategien være veivisere for mye av det TKS vil foreta seg på forskningsfronten i tiden som kommer. Samarbeidet kompetansesentrene imellom gjennom et nasjonalt forskningsnettverk anses som verdifullt og er i ferd med å bli en ressurs for forskning i tannhelsetjenesten.

At senteret fikk ansette oral protetiker viste seg å være et viktig skritt i å kunne etablere et sterkere klinisk miljø. Dette må til for å fylle vårt mandat om å kunne tilby *spesialistbehandling* og bidra til *fagutvikling, etterutdanning, forskning og folkehelsearbeid*.

Rekruttering av spesialister er krevende. TKS har derfor i 2015 tatt kontakt med lokale tannlegespesialister innen fagfeltet kjeveortopedi. Et samarbeid er nå i ferd med å etableres. Samarbeid med offentlig ansatte tannlegespesialister i regionen er prioritert. Initiativ er tatt for å samhandle med DOT Vest-Agder. En videreutvikling av samarbeidet med ØNH og kjevekirurgisk divisjon på sykehuset vi er samlokalisert ved, er ønsket fra TKS sin side. Spesialist i barnetannpleie vil nå være tilgjengelig ved senteret og denne vil også kunne få en rolle inn mot barn på sykehus. På lengre sikt vil tannlege med videreutdanning i klinisk odontologi kunne supplere et slikt oppdrag.

Revidert strategiplan og egen forskningsplan foreligger. Viktig fremover er å få til gode prosesser i det utviklingsarbeidet som foreligger.

Systematiske oppbygging av TOO-tilbudet og oppfølgingen av teamene vil være viktig framover. Fylkeskommunene har overtatt ansvaret for tjenestene. TKS skal i størst mulig grad sikre kunnskapsbasert praksis for tilbudet. Det har latt seg gjøre å rekruttere en psykologspesialist med dobbeltkompetanse til denne oppgaven. Dette som et supplement til den ekspertise vi allerede har på feltet. TKS tar sikte på å kunne bidra til en doktorgradsstudie innen feltet TOO i tiden som kommer. Arbeidet med å opprette avtaler med relevante samarbeidspartnere videreføres.

Senteret skal gjerne tilby tjenester til de som trenger det mest. Dette er ofte tjenester som ikke kaster fullt så mye av seg. Det kan være krevende sett i lys av bærekraftig økonomi. Klinisk aktivitet er grunnlaget for senterets mandat og eksistens. Strategiplanen sier hvordan.

Ledelsen vil fokusere på verdier og fremheve kvalitet i alle ledd som en garanti for tjenester av høy faglig kvalitet. TKS - et faglig fyrtårn i vår region.

TkS 4.4.2016

.....

Jan Ingve Helvig

Daglig leder